

การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
THE DEVELOPMENT MODEL OF COMMUNITY-BASED LOCAL
CURRICULUM MANAGEMENT YANGCHUMWITTAYA SCHOOL
PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

¹ประเมศร์ แก้วดุก และ ²กาญจนา บุญส่ง
¹Poramad Kaewduk and ²Kanchana Boonsong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย
Phetchaburi Rajabhat University, Thailand.

¹k.poramad1991@gmail.com

Received : May 1, 2022; Revised : May 20, 2022; Accepted : May 31, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน ครู 4 คน ผู้นำชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น 6 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ 3) ประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 6 ขั้นตอน ที่เรียกว่า PCCASE-CB 6 Steps ประกอบไปด้วย 1. การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Planning) 2. การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Create) 3.

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Check) 4. การดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Apply) 5. การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Supervision) 6. การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน(Evaluate) ซึ่งรูปแบบผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า 1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นทุกขั้นตอนโดยร่วมคัดเลือกพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และวางแผนการจัดทำหลักสูตร 2. ครูได้จัดทำองค์ความรู้ท้องถิ่นโดยผ่านการตรวจสอบจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด รวมทั้งจัดทำองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นอย่างครบถ้วน 3. ผลการตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งฉบับ 4. การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทักษะ เจตคติที่ดีต่อชุมชน 5. ผลการนิเทศและการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

Abstract

The community-based curriculum management was an important process in developing learners to have knowledge, skills and love for their own locality. This research had the objectives are as follows: 1) to develop a model community-based curriculum management of Yangchumwittaya School Prachuap Khiri Khan province, and 2) to study the experiment results by using the community-based curriculum management model of Yangchumwittaya School Prachuap Khiri Khan province. The sample that used in the research were 2 administrators, 4 teachers, 2 community leaders, 4 local wisdom leaders, and 25 students in grade 13. The tools that used for data collection were 1) semi-structured interview, 2) the feasibility assessment forms for implementing the model, and 3) group discussion issues. The statistics that used for data analysis were mean, standard deviation, and content analysis. The research results were as follows: 1) The community-based curriculum management model of Yangchumwittaya School Prachuap Khiri Khan province had 6 steps called PCCASE-CB 6 steps, consisting of 1. local curriculum-based planning (Planning), 2. creating a local curriculum by using the community as a base (Create), 3. community-based local curriculum quality assessment (Check), 4. community-based local curriculum implementation (Apply), 5. supervision and monitoring of the use of local curricula using community-based (Supervision), and 6. community-based local curriculum evaluation (Evaluate). which the model passed the

criteria for assessing the possibility of being used at the highest level. 2) The studying results of experiment by using the community-based curriculum management model of Yangchumwittaya School Prachuap Khiri Khan province found that 1. the community participated in the planning of local curriculum management at every step by participating in the selection of areas, analyze the basics of the community and planning for the preparation of local curriculum, 2. Teachers produced local knowledge through the examination of local wisdom and analyzed learning standards and indicators as well as completed the components of the local curriculum, 3. The quality assessment results of the local curriculum are accurate and suitable for use in the entire edition, 4. The experiment of community-based curriculum for teaching and learning in various forms has enabled learners to develop knowledge, skills, and good attitude towards the community, and 5. The results of supervision and assessment of the community-based curriculum were at the highest level.

Keywords : the development model, community-based curriculum management

บทนำ

หลักสูตรท้องถิ่นนั้นถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุให้สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำสาระการเรียนรู้ส่วนที่สองที่มาจากสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษาต้องมีการวางแผนหลักสูตร การจัดทำหลักสูตร การตรวจสอบหลักสูตร การใช้หลักสูตร การนิเทศติดตาม ตลอดจนการประเมินหลักสูตร และที่สำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นต้องมีการกระจายอำนาจสู่ชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเพื่อให้หลักสูตรท้องถิ่นนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และจากการศึกษางานวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการหลักสูตร หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษา ครู ขาดความรู้ ด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการโรงเรียนยางชุมวิทยา ที่กล่าวว่าโรงเรียนยางชุมวิทยายังขาดการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานที่ชัดเจน และยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โรงเรียนยางชุมวิทยา เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก มีสภาพชุมชนแบบชนบท ผู้คนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกสับปะรดเป็นหลัก และที่สำคัญคือหมู่บ้านรวมไทย ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน เป็นชุมชนที่ความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวในระดับประเทศ มีแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ซึ่งหากโรงเรียนมีการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับ

ความโดดเด่นของชุมชนบ้านรวมไทยนั้น จะทำให้การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรว่าโรงเรียนยางชุมวิทยานี้สมควรมีการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากฐานการเรียนรู้จริงในชุมชนทำให้เกิดความรักในท้องถิ่นของตนเอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยและรูปแบบไปใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษาและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน และครูผู้สอนหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 4 คน โรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน โรงเรียนยางชุมวิทยา ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 คน และ ผู้นำชุมชนจำนวน 2 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบจำนวน 13 เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 13 แนวคิด และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จำนวน 12 แนวคิด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการแก้ปัญหา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการแก้ปัญหา

การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2 การทดลองใช้รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและผลการทดลองใช้รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่มศึกษาผลการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

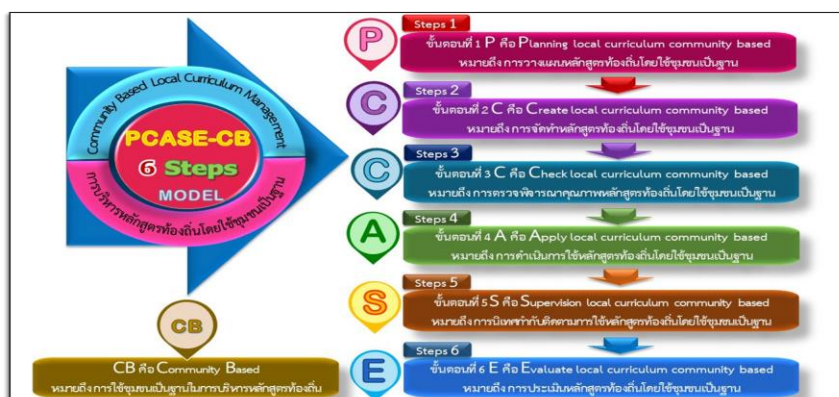
วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เรียกว่า PCCASE-CB 6 Step Model (พีซีแคส ซีบี ซิก สเต็ป โมเดล) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงแผนผังรูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (P : Planning local curriculum community based)

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (C : Create local curriculum community based)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (C : Check local curriculum community based)

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (A : Apply local curriculum community based)

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (S : Supervision local curriculum community based)

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (E : Evaluate local curriculum community based)

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 6 ส่วน ดังนี้

2.1 การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.2 การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.3 การตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.4 การดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.5 การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.6 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสับปะรดที่บ้านรวมไทย ของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักเรียน ดังนี้ ด้านที่ 1 ปัจจัยเบื้องต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่ 3 ผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสับปะรดที่บ้านรวมไทย ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีผลการประเมินจากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งหมด 9 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการสอนของครู “ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรง เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีชิ้นงานเป็นของตนเอง และมีการนำนักเรียนไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน” ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน “ชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นฯ ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน กำหนด

ประเด็นเนื้อหา กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นฯ ให้ข้อมูลและตรวจสอบองค์ความรู้ท้องถิ่นและร่วมเป็นผู้ประเมินหลักสูตรท้องถิ่น” ด้านที่ 3 การสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนจากชุมชน “ชุมชนได้สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทรัพยากรในชุมชน สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น และบุคลากรในชุมชน” ด้านที่ 4 ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน “โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนทุกด้าน” ด้านที่ 5 การมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน “ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ร่วมจัดการเรียนการสอนกับครูผู้สอน และเป็นวิทยากรในฐานะการเรียนรู้จากการทัศนศึกษาของนักเรียน” ด้านที่ 6 การมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในกิจกรรมการวัดผลและประเมินผล “ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมเป็นผู้ประเมินทักษะการปฏิบัติงานของผู้เรียน ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติที่ดีต่อชุมชน” ด้านที่ 7 การมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ “ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ร่วมจัดทำสื่อการเรียนรู้โดยการร่วมเป็นวิทยากรในการบันทึกวิดีโอการสอนทำผลิตภัณฑ์จากสับปะรดที่บ้านรวมไทย และสนับสนุนอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติของผู้เรียน” ด้านที่ 8 ท่านคิดว่าควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องใดมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพิ่มเติม “การทำชาใบหม่อน การทำผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และการทำเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ด้านที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่อย่างไร “นักเรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งนักเรียนมีทักษะในการทำผลิตภัณฑ์จากสับปะรดที่บ้านรวมไทย มีความรู้เกี่ยวกับพืชสับปะรด บริบทประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบ้านรวมไทย รวมทั้งนักเรียนเกิดความรักและหวงแหนในชุมชนของตนเองมากขึ้น”

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากรูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ PCCASE-CB 6 Step Model ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (P : Planning local curriculum community based) เป็นขั้นตอนแรกๆ ที่ผู้บริหารใช้วางแผนการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นในภาพรวมทั้งหมดโดยการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ครู ผู้เรียน ทั้งในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรท้องถิ่น การพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน รวมทั้งการสร้าง ความตระหนักให้แก่คณะครูในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ เรณู บุญเสรรฐ

(2561 : 74) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนแรกของการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นคือการวางแผนวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งเป็นการสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้แก่ ความต้องการของชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ ดวงนภา คนโทเงิน (2561 : 161-162) ที่กล่าวว่า การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นควรกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยการวางแผนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาครูในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ การวางแผนติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

1.2 การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (C : Create local curriculum community based) เป็นขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในการจัดทำองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นและการสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น โดยครูผู้สอนเก็บข้อมูลจากชุมชน เรียบเรียงเป็นเอกสารองค์ความรู้ท้องถิ่นและนำไปให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจัดทำองค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น โดยคณะครูวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ท้องถิ่น เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาผสมผสานกับสาระท้องถิ่น และจากนั้นคณะครูร่วมกันจัดทำองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ จรุณี แก้วเอียน (2557 : 38-39) ที่กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสถานศึกษาซึ่งต้องมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ และสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558 : 168-171) ที่กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่สร้างหลักสูตรและผลการจัดการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล

1.3 การตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (C : Check local curriculum community based) เป็นการตรวจสอบคุณภาพเพื่อความถูกต้องเหมาะสม และความสมบูรณ์ทันสมัยของหลักสูตรท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความรู้ของผู้เรียน โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากนั้นครูผู้สอนปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ โรจนะ ภิรมณ์ (2561 : 63-65) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบหลักสูตรก่อนนำไปใช้ เป็นการทดสอบความชัดเจน ความสมบูรณ์ทันสมัยของเอกสารหลักสูตร และสถานศึกษาใช้คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้บริหาร ครูศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชน เข้าร่วมทำการวิเคราะห์ตรวจสอบหลักสูตรโดยดูจากคำอธิบายรายวิชา สาระสำคัญ และแนวทางในการปฏิบัติต่าง ๆ ดูความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร

1.4 การดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (A : Apply local curriculum community based) ในขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งเป็นขั้นที่ทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อชุมชน จากการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยมีการทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ประเมินทักษะการปฏิบัติงาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติที่ดีต่อชุมชน มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) มีการจัดทำสื่อเทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสม มีการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่า มีปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ สาคิต และดูแลการปฏิบัติงานของนักเรียนร่วมกับครูผู้สอนให้นักเรียนจัดทำชิ้นงานโดยส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่และต่อยอดในเชิงพาณิชย์ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และที่สำคัญต้องมีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) ในรูปแบบออนไลน์(Online) และออนไซต์(Onsite) โดยนักเรียนสามารถศึกษาและฝึกปฏิบัติได้ตลอดเวลา รวมทั้งครูผู้สอนต้องมีการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อชุมชน ให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจ มีความรักและหวงแหน ในชุมชนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ จิตินา วรรณศรี (2557 : 34-37) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญของการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะเกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยครูต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการเผชิญสถานการณ์จริง และแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง ครูต้องเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับ รังสันต์ โยศรีคุณ (2556 : 5 - 6) ที่กล่าวว่า การใช้หลักสูตรท้องถิ่นนั้นต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรท้องถิ่นในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ และมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับ จรุงณี แก้วเอียน (2557: 38-39) ที่กล่าวว่า การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ต้องมีการประสานความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัด และความสนใจ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับพัฒนาะ พิพัฒน์ศรี (2563: 13-14) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี โดยคำนึงถึงผู้เรียน

1.5 การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (S : Supervision local curriculum community based) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารดำเนินการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือพัฒนาครูผู้สอนให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้บริหารสร้างความเข้าใจ และสร้างทัศนคติเชิงบวกในการนิเทศติดตาม และคณะกรรมการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศรวมทั้งกำหนดความต้องการและข้อตกลงร่วมกันในการรับการนิเทศ โดยมีการสรุปผลการนิเทศ และจัดทำรายงานสรุปผลการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558 : 170) ที่กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ต้องมีการวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม และให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้ และสอดคล้องกับ ปุณทริก พรชนะวัฒนา (2562 : 25) ที่กล่าวว่า การนิเทศกำกับติดตามหลักสูตรนั้นผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดทำแผนงานโครงการนิเทศกำกับติดตาม จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จการนิเทศภายในอย่างกลายานมิตรด้วยบรรยากาศของความร่วมมือแบบประชาธิปไตย มีการจัดทำรายงานการนิเทศกำกับติดตาม และประเมินผลพร้อมนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนา

1.6 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (E : Evaluate local curriculum community based) เป็นกระบวนการตรวจสอบโดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ชุมชน เพื่อตรวจสอบว่าหลังจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่นแล้วแต่ละด้านมีผลอย่างไร สามารถบรรลุเป้าหมาย และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป ซึ่งในกระบวนการดำเนินการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นนั้น จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฯ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารชี้แจงเกณฑ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฯ ซึ่งมีการประเมินด้านบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร และการประเมินผลผลิต โดยผู้ประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฯ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวแทนนักเรียน และในการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฯ และต้องมีการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นฯ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ จิตินา วรรณศรี (2557 : 35) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการตรวจสอบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อตรวจสอบว่า หลังจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตร

เพื่อจะเป็นข้อมูลสารสนเทศไปใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 41) ที่กล่าวว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบคือ กำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตรเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครู วางระบบเครือข่ายการทำงาน

2. ผลการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีผลการทดลองใช้ทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผลการวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โรงเรียนมีคำสั่งการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยา โดยมีผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกกระบวนการของการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นอย่างเหมาะสม คณะครูเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ได้แก่ หมู่บ้านรวมไทย ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นหมู่บ้านรวมไทยได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ได้แก่ 1) แนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่น 2) ความต้องการของชุมชน 3) สิ่งที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา 4) ศักยภาพของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนยางชุมวิทยาและหมู่บ้านรวมไทยนั้นมีความพร้อมในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นฯ ครบทุกด้าน และประเด็นเนื้อหาองค์ความรู้ท้องถิ่น ได้แก่ เรื่องสับปะรดที่บ้านรวมไทย หน่วยการเรียนรู้จำนวน 6 หน่วย เวลาเรียนจำนวน 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ และร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นฯ ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ซึ่งผลของการวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้นได้ดำเนินการตามรายละเอียดของรูปแบบอย่างครบถ้วนทุกประเด็น ซึ่งเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนยางชุมวิทยานั้น กำหนดให้ชุมชนบ้านรวมไทยซึ่งเป็นชุมชนที่มีประสิทธิภาพในด้านการจัดการเรียนรู้ เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการวางแผนหลักสูตรท้องถิ่นอย่างจริงจัง จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ เวยชะ (2561 : 315-319) ที่กล่าวว่า ในการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และชุมชน ในการวางแผนร่วมกันทั้งในด้านการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

2.2 ผลการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ครูผู้สอนได้มีการเก็บข้อมูลองค์ความรู้ท้องถิ่นเรื่องสับปะรดที่บ้านรวมไทย และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเรียบเรียงเป็นเอกสารองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งมีการตรวจสอบองค์ความรู้ท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

และปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้ท้องถิ่นให้ถูกต้องสมบูรณ์ และในส่วนของการทำงานหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสัปดาห์ที่บ้านรวมไทยคณะครูร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาผสมผสานกับสาระท้องถิ่น และจัดทำองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นฯ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ซึ่งผลของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้นได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ครบถ้วนทุกประเด็น ซึ่งผลของการจัดทำเอกสารองค์ความรู้ท้องถิ่นนั้นมีความถูกต้อง และหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสัปดาห์ที่บ้านรวมไทยมีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดทำเอกสารองค์ความรู้ท้องถิ่นนั้นชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์ความรู้ท้องถิ่นจึงทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้นอาศัยการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนจึงทำให้มีองค์ประกอบหลักสูตรที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา วรรณศรี (2557 : 34-37) ที่กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรนั้นต้องมีการดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้เรียน และชุมชนในการกำหนดองค์ความรู้เนื้อหาสาระ และองค์ประกอบของหลักสูตรซึ่งได้แก่ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้

2.3 ผลการตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งผลการตรวจพิจารณาคุณภาพองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่น และผลการตรวจพิจารณาคุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสัปดาห์ที่บ้านรวมไทย ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมสามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดความรู้และหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสัปดาห์ที่บ้านรวมไทย ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องของหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจนทำให้หลักสูตรและแบบทดสอบความรู้ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 36-72) ที่กล่าวว่า การตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรนั้นเมื่อจัดทำร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษา ควรจะมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม

2.4 ผลการดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งผลการทดสอบความรู้เรื่องสัปดาห์ที่บ้านรวมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 41.29 และมีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานเฉลี่ยร้อยละ 89 อยู่ในระดับดี และมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เจตคติที่ดีต่อชุมชนเฉลี่ยร้อยละ 87 อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการดำเนินใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานตามขั้นตอนอย่างครบถ้วน โดยครู

มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดทำสื่อและเทคโนโลยีการสอน ได้แก่ คลิปวิดีโอการสอนโดยการสาธิตการทำผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำใบงาน ออนไลน์ การสร้างเกมส์คำหุ่ด การสร้างเกียรติบัตรออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา ศรีสุข (2560 : 24) ที่กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ต้องมีการวางแผนร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อบูรณาการเข้ากับชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมุ่งให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงในชุมชนที่จะส่งผลต่อประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดโอกาสนักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกในชุมชน และ สอดคล้องกับไสยเพ็ญ เฉิดเจิม (2560 : 35-36) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐาน จะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้มาซึ่งทักษะ ทักษะคิด และความเชื่อมีความรู้สึกเป็นส่วน หนึ่งของชุมชนอย่างเต็มตัว ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถหยั่งเห็นถึงอาชีพเฉพาะและเส้นทางสู่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

2.5 ผลการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง สืบประวัติบ้านรวมไทย ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการนิเทศได้สะท้อนผลการ นำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วนทุกด้าน รวมทั้งมีการช่วยเหลือและ พัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการนิเทศได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารมีการ สร้างทัศนคติเชิงบวกในการนิเทศติดตาม โดยคณะกรรมการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของ การนิเทศและกำหนดความต้องการข้อตกลงร่วมกันในการรับการนิเทศ ซึ่งมีการนิเทศ แผนการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศสังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศการใช้ สื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ เทคโนโลยี มีการนิเทศวิธีการวัดประเมินผล ในด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการนิเทศสังเกตบุคลิกภาพของครูผู้สอน และมีการนิเทศ เครื่องมือวัด และประเมินผล มีการจัดทำรายงานสรุปผลการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ท้องถิ่นฯ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารณ์ ภิมย์ (2561: 65) ที่กล่าวว่า การกำกับติดตามการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือ และพัฒนาครูผู้สอนในสถานศึกษาให้ประสบ ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการวางแผนนิเทศจากผู้บริหาร คณะกรรมการหลักสูตร มีการตรวจสอบแผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัด ประเมินผลผู้เรียน การสร้างระบบและรูปแบบการนิเทศการใช้หลักสูตรในสถานศึกษาให้ เหมาะสมกับปัญหา และความต้องการของครู รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการ นิเทศการใช้หลักสูตรแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มี ผลการนิเทศกำกับติดตามมากที่สุดคือด้านที่ 2 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของ หลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริม

กระบวนการคิด กระบวนการเผชิญสถานการณ์จริง การปฏิบัติลงมือทำจริง มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา วรณศรี (2557 : 34-37) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญของการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะเกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยครูต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการเผชิญสถานการณ์จริง และแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง ครูต้องเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

2.6 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสับปะรดที่บ้านรวมไทยซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฯ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารมีการชี้แจงเกณฑ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ได้ดำเนินการประเมินด้านบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร และการประเมินผลผลิตครบถ้วนทุกด้าน โดยผู้ประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฯ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวแทนนักเรียน ซึ่งมีผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสับปะรดที่บ้านรวมไทย ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้นมีกระบวนการบริหารจัดการเป็นระบบและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประเมินหลักสูตรนั้นได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับสุนิสา รังสิพุดมกุล (2560 : 818) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีแนวทางที่สำคัญคือ การพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมินต้องครอบคลุมหลักสูตร ทั้งด้านบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร และการประเมินผลผลิต และพิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้พิจารณาตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตร หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง ควรศึกษาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุย่อมเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการบริหารหลักสูตรจากนั้นจึงต้องหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษา การบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนยางชุมวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น สถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาและโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การวางแผนหลักสูตรท้องถิ่น จัดทำและตรวจสอบองค์ความรู้ท้องถิ่น การตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การถ่ายทอดความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น การนิเทศติดตาม และการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งจากการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ชุมชนเป็นฐานที่กล่าวมา ทำให้สถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และที่สำคัญผู้เรียนมีความรักหวงแหน และภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จรุณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ดวงนภา คณโฑเงิน. (2561). *แนวทางการบริหารหลักสูตรที่เสริมสร้างทักษะด้านอาชีพและการมีงานทำของนักเรียนโรงเรียนรัฐราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประเวศ เวชชะ. (2561). *การบริหารหลักสูตร*. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). *พื้นฐานและหลักการการศึกษา (Foundation and Principles Education)*. กรุงเทพฯ : มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปุ่นพริก พรชนะวัฒนา. (2562). *การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- พัฒนา พิพัฒน์ศรี. (2563). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การเขียนโปรแกรม Kid Bright สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รังสันต์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- โรจนะ ภิรมย์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงระบบทวิภาคีโดยใช้วงจรคุณภาพสำหรับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เรณู บุญเสริญ. (2561). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วนิดา ศรีสุข. (2560). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนลัมป่อยพิทยาคม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนิสา รังสิพุกกุล. (2560). กรอบแนวคิดการพัฒนาการบริหารหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี ของโรงเรียนสุทิวราราม. วารสาร O J E D, 12(4), 807-823.
- ไสยเพ็ญ เฉิดเจิม. (2560). การพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานกับการสร้างความรู้ด้วยตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

